

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania S.S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Poznaniu
o przeliczenie emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 11
marca 2025 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Poznaniu
z dnia 21 czerwca 2023 r., sygn. akt III AUa 868/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążania skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego pozwanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 marca 2022 r., III U 100/22 Sąd Okręgowy w Koninie oddalił odwołanie S.S. od decyzji z dnia 26 listopada 2021 r., Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Poznaniu odmawiającej prawa do przeliczenia emerytury (pkt 1) i zasądził od odwołującego na rzecz pozwanego 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 21 czerwca 2023 r., III AUa 868/22, oddalił apelację wnioskodawcy od powyższego wyroku.

Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2023 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu uzupełnił wyrok z dnia 21 czerwca 2023 r. w ten sposób, że dotychczasowe rozstrzygnięcie oznaczył jako pkt 1, po którym dodał pkt 2 w brzmieniu „zasądza od odwołującego na rzecz organu rentowego 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sądem drugiej instancji”.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie, że nie jest możliwym jednocześnie pobieranie emerytury i świadczeń z MSWiA, co jest sprzeczne z konstytucją i orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego dotyczących zakazu dyskryminacji ubezpieczonych mundurowych.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił potrzebą wykładni przepisów prawnych, przede wszystkim przepisu art. 95 ust. 2 w związku z art. 96 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który określa możliwości łączenia świadczeń, gdy renta została przyznana z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy lub chorobą zawodową. Skarżący stwierdził, że podstawą przyznania jego renty chorobowej była właśnie ostatnia przesłanka. Wobec powyższego odwołujący powinien zostać uznany przez organ rentowy za osobę uprawnioną do pobierania świadczeń wynikających ze zbiegu prawa do świadczeń powszechnych i zaopatrzeniowych. Skarżący uznał, że nierzetelne przeprowadzenie postępowania dowodowego przez Sąd pierwszej i drugiej instancji, niewzięcie pod uwagę całokształtu okoliczności w tym podstawy przyznania renty chorobowej daje asumpt do tego, że materiał dowodowy został przeprowadzony z pominięciem istotnych dowodów.

Biorąc pod uwagę powyższe skarżący wniósł o uwzględnienie skargi kasacyjnej jako oczywiście uzasadnionej oraz uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w innym składzie, a w przypadku stwierdzenia podstaw - o uchylenie w całości również zaskarżonego orzeczenia Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 24 marca 2022 r. i przekazanie sprawy do rozpoznania temu sądowi,

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, stosownie do art. 398¹⁶ k.p.c., a ponadto o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz S.S. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o rozpoznanie sprawy również pod nieobecność pełnomocnika skarżącego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i oddalenie skargi kasacyjnej oraz w obu przypadkach o zasądzenie od odwołującej na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i jedynie w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej jest ustrojowo i procesowo uzasadnione, a więc w sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2022 r., II USK 549/21, LEX nr 3453130).

Sąd Najwyższy z mocy art. 398⁹ § 1 k.p.c. przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. na istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła, konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43, 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 i z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383, 29 listopada 2023 r., III USK 157/23, LEX nr 3632804). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Argumentacja prawna powołana przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, że zachodzi konieczność dokonania wykładni powołanych przepisów, ponieważ zostały one dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowej judykaturze Sądu Najwyższego.

Nie istnieje zaś potrzeba wykładni przepisów prawa, ani nie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził już swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5; I UK 64/14; z 12 grudnia 2023 r., II PSK 64/23, LEX nr 3692330).

Odnosząc się do powoływanej przez skarżącego potrzeby wykładni wskazywanych przez niego przepisów należy stwierdzić, że przysługiwanie kilku świadczeń w zbiegu jest możliwe tylko wtedy, gdy przepisy wyraźnie to przewidują.

Artykuł 96 ust. 1 ustawy emerytalnej jest tylko przepisem odsyłającym do "odrębnych przepisów". Chodzi tu m.in. o regulacje zawarte w ustawach: z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, - z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, - z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, które nie znajdują zastosowania w stanie faktycznym sprawy.

Żadna z tych ustaw nie dotyczy sytuacji skarżącego, bowiem pobierane przez niego świadczenie ustalone zostało w oparciu o przepisy ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i ich rodzin (Dz.U z 1983 r. Nr 46, poz. 210), zastąpionej przepisami ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno- Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1626). W związku z powyższym w sytuacji skarżącego obowiązuje zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego).

Zagadnienie związane ze zbiegiem prawa do świadczeń zostało rozstrzygnięte w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11 (OSNP 2013 nr 7-8, poz. 91), w którym wyjaśniono, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Także w wyroku z dnia 24 maja 2012 r., II UK 261/11 (LEX nr 1227967) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie

nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzeczono w oparciu o art. 102 k.p.c.

[l.T.]

[a.ł]